

Prof. JEFFREY D. SACHS

Güvenli bir gezegen için **son şansımız**

İnsanlığın iklim değişikliğini ele almak için zamanı bitmek üzere. Bilim insanları, **sıcaklığın sanayileşme öncesi seviyelerinin 2°C üzerine çıkmasının** dünyayı tehlikeli, keşfedilmemiş bir noktaya getireceğini belirtiyor. Yine de şu anda bu yüzyıl içinde 4°C veya daha fazla artışa doğru gidiyoruz. Harekete geçmek için son şansımız.

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma Profesörü, Sağlık Politikası ve Yönetimi Profesörü ve Dünya Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Milenyum Kalkınma Hedefleri konusunda Özel Danışmanlık yapmaktadır.

İnsanlığın iklim değişikliğini ele almak için zamanı bitmek üzere. Bilim insanları, sıcaklığın sanayileşme öncesi seviyelerinin 2°C üzerine çıkmasının dünyayı tehlikeli, keşfedilmemiş bir noktaya getireceğini belirtiyor. Yine de şu anda bu yüzyıl içinde 4°C veya daha fazla artışa doğru gidiyoruz. Harekete geçmek için son şansımız.

Bu şans, dünya devletlerinin 22. Birleşmiş Milletler (BM) İklim Değişikliği Toplantısı için Paris'te bir araya geleceği Aralık 2015'te bulunuyor. Ama bu kez farklı olacak. Ya devletler, söz verdikleri gibi, kararlı bir eylem üzerinde anlaşacak ya da ileride 2015 yılına iklim konusundaki akılcılığın parmaklarımızın arasından kayıp gittiği bir yıl olarak bakacağız.

Dünya devletleri 1992'de sera gazlarının, özellikle karbondioksit salımını azaltıp "iklim sistemine insan kaynaklı tehlikeli müdahalenin önlenmesini" vaat ederek BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ni benimsedi. Fakat anlaşma 1994'te yürürlüğe girse de, sera gazlarının salımı, karbondioksit de dâhil olmak üzere, aslında arttı.

1992 yılında dünya üzerinde kömür, petrol ve gazın yakılması ile çimento üretimi, toplam 22,6 milyar ton karbondioksiti havaya karıştırdı. Karşılaştırılabilir verilerin bulunduğu en son yıl olan 2012'de ise emisyon 34,5 milyar ton düzeyindeydi. İnsanlık, insan kaynaklı iklim değişikliğini kontrol etmek yerine, hızlandırmıştı.

ZAMANIMIZIN EN BÜYÜK AHLAKİ MESELESİ

Fosil yakıtların küresel kullanımı, iklim değişikliğine karşı en kırılgan olan yoksulları (iklim değişikliğinin ana nedeni zenginler olsa da) ve birçok bölgede yaşanılmaz hale gelmiş, gıda kaynaklarının devasa bir şoka maruz kalacağı bir gezegen devralacak olan gelecek nesilleri ağır şekilde tehlikeye sokuyor.

Bu zararı; teknolojik çığırların dünyayı tehlikeli fosil yakıtlardan, rüzgâr, güneş, nükleer ve hidro gibi düşük karbonlu enerji kaynaklarına geçmeye, karbon yakalama ve depolama (CCS) teknolojisi kullanarak fosil yakıtların etkisini azaltmaya olanak verdiği bir çağda veriyoruz. Papa Francis, yakın zamanda çok doğru söyledi:

"Evren'i koruyun. Çünkü Evren'i yok edersek, Evren bizi yok edecek! Bunu asla unutmayın!"

Ancak birçok güçlü menfaat için, iklim değişikliği, harekete geçmeyi olabildiğince geciktirme amacı olan bir oyun gibi görülmeye devam ediyor. Dev fosil yakıt şirketleri, kapalı kapılar ardında düşük karbonlu enerjiye geçişe karşı lobi yapmayı sürdürüyorlar. Aynı zamanda muazzam servetlerini medyada karışıklık yaratmak üzere tasarlanmış yer ve zaman satın almak için kullanıyorlar. Rupert Murdoch'un Birleşik Devletler, Birleşik Krallık, Avustralya ve diğer yerlerdeki medya imparatorluğu, bilim karşıtı propagandada özellikle şüpheci ve zararlı bir rol oynayarak göze batıyor.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ POLİTİKASI DAHA İYİYE GİDİYOR MU?

Öyle bile olsa, iklim değişikliği politikası daha iyiye gidiyor olabilir. Papa'nın güçlü mesajına yansıyan bir değişim var. Açmazın neden yakında sona erebileceğine ilişkin altı neden şunlar:

Birincisi, dünya, neden olduğumuz felaketin farkına varıyor. Murdoch propaganda makinesi her gün bilimsellik karşıtı yanlış bilgiler yayıyor olsa da, kamuoyu uzun süreli kuraklıkları (pek azından bahsedecek olursak yakın zamanda Brezilya'da, California'da ve Güneydoğu Asya'da), büyük selleri (Bosna Hersek'te ve Sırbistan'da) ve ölümcül sıcak dalgalarını dünyanın birçok bölgesinde görüyor.

İkincisi, dünya vatandaşları başarısız olmak istemiyor. Kamuoyu, şimdiye dek, Kanada'nın petrol kumluklarının üretimini artıracak olan

İklim değişikliğinin kontrol altına alınması, **politikacılara, büyük petrol şirketlerine ve onların medyadaki uzantılarına** bırakılamayacak kadar önemli, ahlaki bir zorunluluk ve pratik bir gerekliliktir.

Keystone XL Boru Hattı'nın inşasını önlemeyi başardı. (Üstelik ne ABD ne de Kanada henüz kararlı bir iklim planı taahhüt etmemişken, bu sarsıcı bir beklentiydi.)

Üçüncü olarak, daha şiddetli iklim şokları bizi bekliyor olabilir. Bu yılın, Doğu Pasifik sularının sıcak olduğu büyük bir El Niño yılı olduğu ortaya çıkabilir ve küresel iklim bozulması yaratabilir. Şimdi gerçekleşecek büyük bir El Niño, olağandan daha da tehlikeli olur çünkü küresel sıcaklıklardaki genel artış trendinin üzerine eklenir. Gerçekten birçok bilim insanı, büyük bir El Niño'nun, 2015'i dünya tarihindeki en sıcak yıl yapabileceğine inanıyor.

Dördüncüsü, en büyük karbondioksit salan ülkeler olan ABD ve Çin, nihayet ciddileşmeye başlıyor. Başka Barack Obama yönetimi, çevre dostu enerji santralleri (karbondioksit yakalama ve depolama/CCS) teknolojisine sahip değillerse, yeni kömür yakıtlı enerji santrallerinin inşa edilmesini durdurmaya çalışıyor. Çin, kendi adına, çok kömür tüketimi yapılan bölgelerde beklenen yaşam süresi beş yıla varan miktarda düşerken, kömüre olan büyük bağlılığının kitlesel can kaybına yol açan son derece yıkıcı bir kirlilik ve dumana neden olduğunu fark etti.

Beşincisi, Paris müzakereleri nihayet hem dünya kamuoyunun hem de dünya liderlerinin dikkatini çekmeye başladı. BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon, siyasi liderlere Paris toplantısından 14 ay önce yoğun müzakereleri başlatmak üzere Eylül 2014'te özel bir zirveye katılma çağrısında bulundu. Benim yönetimimdeki BM uzmanları ağı, Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (SDSN), dünyanın önde gelen ekonomilerinin enerji sistemini nasıl karbondan arındırabileceği üzerine bir rapor yayımlayacak.

Son olarak, fotovolkaikler, elektrikli araçlar, CCS ve son derece geliştirilmiş emniyet özellikleri bulunan dördüncü nesil nükleer enerjiyi kapsayan düşük karbonlu enerji sistemlerindeki teknolojik gelişmelerin hepsi, insan sağlığı ve gezegenin emniyeti için büyük faydaları olan düşük maliyetli, düşük karbonlu enerjinin teknolojik olarak gerçekçi hale gelmesine yardımcı oluyor.

BM SDSN bu sonbahardan itibaren tüm dünya vatandaşlarının gezegeni kurtarma konusundaki zorlu çabaya katılmaları için bir platform oluşturuyor. SDSN ücretsiz ve çevrimiçi bir iklim değişikliğine giriş kursu sunacak ve ardından küresel bir iklim sözleşmesinin tüm dünya genelinde çevrimiçi "müzakerelerine" ev sahipliği yapacak.

Dünya çapında yüz binlerce, belki de milyonlarca ilgili vatandaşın çevrimiçi olarak katılım sağlamasını ve politikacıların yolunu açmasını bekliyoruz. İklim değişikliğinin kontrol altına alınması, politikacılara, büyük petrol şirketlerine ve onların medyadaki propagandacılarına bırakılamayacak kadar önemli, ahlaki bir zorunluluk ve pratik bir gerekliliktir.

Telif Hakkı: *Project Syndicate, 2014.*
www.project-syndicate.org